

On zná moji cestu....(*Job 23,10*)

Duchovně pastorační plán 2018/2019

„KLIMENTŮV KRUH“

MARIE KOVÁČOVÁ

**DUCHOVNĚ PASTORAČNÍ PLÁN
KATOLICKÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY
SV. KLIMENTA
2018/2019**

„KLIMENTŮV KRUH“

CESTA:

- žijeme ve světě
- setkáváme se s Božím slovem
- vnímáme pozitivní vzory
- žijeme s druhými
- vytváříme kruh přátelství
- slavíme a modlíme se
- žijeme s Bohem

ANOTACE:

Posláním tohoto plánu je - rozvíjet obzor dítěte v oblasti sociálních a duchovních dispozic v kontextu katolické mateřské školy. Pomocí inspirací ze života osobností víry a zkušeností druhých motivovat k plnohodnotnému životu v rytmu liturgického roku.

DÍLČÍ CÍLE:

1. Vytvářet atmosféru vzájemné důvěry
2. Rozvíjet schopnost žasnout
3. Probouzet úctu ke všemu živému
4. Přiznávat lidem, věcem a jevům hodnotu
5. Objevovat důvody a způsoby k vyjádření vděčnosti
6. Probouzet aktivní účast na nouzi bližního
7. Vytvářet společenství s Bohem a druhými

NÁVAZNOST:

Duchovně pastorační plán Katolické mateřské školy sv. Klimenta úzce navazuje na vize a poslání plánu z loňského školního roku 2017/2018. Loňský plán bude nadále využíván jako metodická pomůcka pro roky nadcházející.

V letošním školním roce 2018/2019 je součástí plánu přehledná tabulka pro program náboženství dětí a seznam akcí s duchovní tematikou, obojí se řídí Liturgickým kalendářem na rok 2018 a 2019.

ZÁKLADNÍ STRATEGIE:

- Hledat a přibližovat budeme takové situace, v nichž je - prostřednictvím historických postav a událostí - objevována víra a v nichž mohou děti víru prožívat.
- Zajímat nás budou zejména situace, ve kterých se člověk rozhoduje pro víru.
- Pracovat budeme se zkušeností, že žádný člověk nemusí skutečností porozumět napoprvé.
- Počítat budeme s věkovými a individuálními zvláštnostmi dětí a s tím, že v předškolním věku se bude jednat o specifický způsob vnímání a chápání věcí, které souvisejí s životem víry.
- Využívat budeme každodenních situací v celém režimu dne s vědomím, že teoretické vysvětlování malým dětem dá mnohem méně než to, co odpozorují. Děti potřebují vidět víru dospělých. Ti mají zásadní úlohu při formování víry.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY:

Uvědomujeme si, že přenos a prohloubení víry jsou otevřené, osobní procesy. Při formulaci očekávaných výstupů na tuto skutečnost nezapomínáme.

Formulace základních výstupů v kontextu principů náboženské pedagogiky:

1. Princip celistvé výchovy

- ✓ vnímá svět ve vzájemných souvislostech
- ✓ vnímá svět jako celek s jeho pestrostí a rozmanitostí
- ✓ dívá se „na svět“ a „na sebe“ ve spojení s přírodou,
- ✓ uvědomuje si dary a jejich smysl
- ✓ odkrývá postupně „jiný rozměr“ : obyčejná věc se mu stává znamením Boží lásky a blízkosti
- ✓ prožívá úžas (je zasaženo komplexně až po rozměr, který ho „přesahuje“)
- ✓ má touhu hledat a nalézat vyšší zákon a hlubší význam ve všem

2. Princip usebrání

- ✓ Uvědomuje si ve skupině své „já“ s intenzivní vazbou na „my“, (má vytvořenu dispozici pro stav „být motivován mezi ostatními“)
- ✓ tuší vlastní jedinečnost a vnímá sounáležitost s druhými
- ✓ vnímání prostředí a společenství

Jde o to, že práce a hra probíhá ve skupině, která se respektuje a vzájemně se aktivizuje a motivuje. Do takového společenství pak lze přizvat Boha, v něm lze vnímat a společně sdílet jeho přítomnost. Tři roviny usebrání podle náboženské pedagogiky:

- a) usebrání jako vnější projev chování skupiny, tj. protiklad rozptýlení*
- b) usebrání jako vnitřní projev stavu skupiny, protiklad vnější akce, tedy schopnost ztišit se a „být sám se sebou“*
- c) meditativní usebrání, ideální nejhlubší fáze, ke které výchova směřuje „být tady a teď s Bohem“*

3. Princip zaměření na střed

- ✓ umí střed vytvářet
- ✓ pohybuje se ze středu
- ✓ pohybuje se do středu
- ✓ ve středu setrvává

Střed má svůj vliv nejen na efektivitu výuky, ale má také hluboký náboženský rozměr. To, co je ve středu dění, se stává podstatou toho, co má být sděleno. Do středu se klade vždy to, čím se zabýváme.

4. Princip dynamické rovnováhy

- ✓ Uvědomuje si různorodost a rozmanitost jevů
- ✓ Vnímá jednotu ve všech věcech

Tento princip vychází se skutečnosti, že se život člověka zákonitě pohybuje v protikladech. Každý pól života má svůj protipól: nádech střídá výdech, co žije, umírá, k mužskému patří ženské. Už pro malé dítě je důležité, uvědomit si obě polaritu a pohybovat se mezi nimi. Křesťanské řešení této polaritu je v Kristu, který svou smrtí a vzkříšením obě polaritu spojil. Uprostřed kříže byly usmířeny a uprostřed kříže mizí. Na základě uvědomování si protikladů lze lépe chápat podstatu některých jevů.

5. Princip pohybu z vnitřku ven

- ✓ je inspirován tím, co vnímá smysly
- ✓ vyjadřuje se svým osobitým, jedinečným způsobem

Setkání s určitým předmětem, jevem, skutečností v nás vyvolává rozdílné pocity, zážitky. Každý z nás je ovlivněn jinou předcházející zkušeností a máme jiné dispozice. Tyto vnitřní skutečnosti pak ovlivňují vnější obraz těchto prožitků. Při jejich ztvárnění se pak vyjadřujeme odlišně. Je to pak jedinečný osobitý výraz našeho osobního vnitřního zážitku. Na respektování těchto vnitřních procesů poukazuje Margaret Meeková: „Když nás mocné hlasy vyzývají k návratu zpět k základům, jedním z těchto základů je právě lidská představitivost. Podněcování a vzbuzování jak imitace, tak představitivosti u dětí je velmi důležité.“ (podle Bruceová, T.: Předškolní výchova 1996, str. 52)

6. Princip opakování

- ✓ uvědomuje si opakující se skutečnosti a jevy
- ✓ dodržuje elementární pravidla
- ✓ usiluje o dodržování rituálů

Pro tuto metodu je charakteristické časté opakování např. v setkávání se skutečností, se zástupným předmětem, při vytváření společenství, při zpěvu písní, tanečních aktivitách, společném žasnutí, odkrývání tajemství, dodržování pravidel, atd. V určitých fázích vývoje dítěte je opakování určitých činností charakteristické. Toto chování dokumentuje jev, který Piaget označuje jako „schéma“, říká: „Schéma je struktura nebo organizace činností, která vyplývá z jejich zobecnění neustálým opakováním v podobných nebo analogických situacích.“

7. Princip setkání

- ✓ uvědomuje si přítomnost - „jsem tady a teď“
- ✓ má zájem o dění a záležitosti v přítomnosti, o předměty, jevy a skutečnosti kolem
- ✓ pozoruje, objevuje, zkoumá, zdravě experimentuje
- ✓ poznává věci - bere předměty do rukou, vnímá je všemi smysly, „setkává se s nimi“
- ✓ ověřuje si fakta

Např. v případě přiblížení „Podobenství o rozsévači“ se děti mohou „setkávat“ (pro lepší přechod k vlastnímu vyprávění) se skutečným obilím, vzít je do rukou, drtit mezi dlaněmi, přivonět, ochutnat je. Postupně pak vidí, jak zrno klíčí v úrodné půdě. To, co lze o Bohu poznat je nám tak v jeho díle přístupné! Děti mají možnost setkat se a ověřit si fakt, že na -kameni se zrno neujalo (pro lepší pochopení podobenství).

8. Princip zkušenosti

- ✓ objevuje nové věci na základě vlastní zkušenosti
- ✓ dokončuje započatou činnost
- ✓ je aktivní a hledá souvislosti
- ✓ umí se radovat ze hry a z dokončeného díla

Velký význam pro efektivní učení má vnitřní motivace dítěte. Pokud dítě seznamujeme s něčím novým, je důležité navázat na jeho dosavadní zkušenosti a dovednosti, tak, aby zažívalo pocit úspěchu. Dokud přetrvává tento pocit, je dítě upoutáno činností a je zde vytvořen předpoklad získávání dalších nových poznatků. Dítě pak touží dál nalézat. Poznatky, které objevuje samo, mají pro něj hlubší význam a trvalejší charakter. Tina Bruceová říká: „Sebe motivující autoregulační proces s sebou přináší řadu emocí, satisfakci ze znovuobjevení čehosi důvěrně známého, z opakování a realizace nějakého zážitku, radost a potěšení ze hry.“ (Bruceová, T.: Předškolní výchova 1996, str. 45)

9. Princip účasti na spoludotváření světa

- ✓ postupně objevuje, poznává, setkává se se skutečností
- ✓ odkrývá tajemství, žasne
- ✓ sdílí se ve společenství, komunikuje
- ✓ ztvárňuje skutečnosti a fantazie různými způsoby
- ✓ chápe, že není jen pasivním pozorovatelem
- ✓ uvědomuje si vlastní podíl na vytváření smysluplných vztahů, jevů a skutečností.

10. Princip získávání vhledu (náhledu)

- ✓ je zaujato pro maličkosti
- ✓ objevuje hodnoty ukryté ve věcech a skutečnostech
- ✓ zamýšlí se nad věcmi a skutečnostmi
- ✓ klade otázky: „Odkud se to vzalo? Kdo to měl dříve v rukách? Kdo kolem toho chodil?“
- ✓ postupně a trpělivě odkrývá tajemství

Neexistuje nic, co by nemělo svůj smysl, člověk ho někdy pouze neodhalí. Umění žasnout je úzce spojeno také s výchovou k nekonzumnímu přístupu k věcem. Věci, které můžeme rychle a bez potíží vlastnit, se pro nás brzo stávají chladné, prázdné, cizí, nechováme k nim úctu a většinou jsou také rychle odloženy a zapomenuty. Trpělivost a žasnutí vede člověka zacházet s věcmi s úctou a pozorností. Snažíme se tedy s úctou, pozorností a trpělivostí odhalovat tajemství lidí a věcí. Objevovat a přiznávat jim jejich hodnotu. Žasnout nad dílem Stvořitele.

Uvažujeme např. co je schované v semínku, jaké tajemství budoucí rostlinky v sobě může skrývat, učíme je k úctě k životu skrytému v semeni. Stejně je můžeme učit k úctě k malému dítěti skrytému v mamince. Podobně může sloužit i hnízdo se skořápkou z ptačího vajíčka. Zvláštní úcta má patřit i věcem, které někdo vyrobil. Můžeme nahlížet na takovou věc s otázkami, např. „Kdo to byl, kdo tuto věc vytvořil? Na co při tom asi myslel, kdo všechno tuto věc bude ještě užívat? Těchto předmětů můžeme využívat k výchově mnoha postojů dětí a dávat je do souvislostí s Písmem a životem víry.

11. Princip používání zástupné věci

- ✓ své zkušenosti vyjadřuje i jinými způsoby
- ✓ dokáže užívat znaku, symbolu, k označení konkrétní skutečnosti
- ✓ rozumí některým křesťanským symbolům

S dětmi je samozřejmě nutné používat k vyjadřování velmi výrazné a pro děti důvěrně známé a přitažlivé znaky, výrazně zpravidla promlouvají barvy, zvuky, gesta, jednoduché tvary a také přírodní symbolika. V případě náboženské pedagogiky je nutná znalost hlubšího významu jednotlivých symbolů, jak a z čeho se tento význam přirozeně, popř. biblicky odvozuje. Tento skrytý význam symbolu se pak stává prostředníkem pochopení nějaké skutečnosti, sdělení či poselství. **Příkladem „kruh“ je chápán jako symbol dokonalosti, věčnosti a absolutna.** „Srdce“ je běžně používaný symbol, dětem srozumitelný. Můžeme vnímat jeho tlukot, naslouchat mu, můžeme využít příměru, kdy je těžké jako kámen, kdy je špinavé a čisté...toto vše dokáže s dětmi nápaditá učitelka rozmanitými způsoby ztvárňovat. Postupně můžeme přibližovat symbolické vyjádření srdce Ježíšova. V křesťanské tradici je Otcova láska k nám vnímána velmi silně především skrze vykupitelské dílo Ježíše Krista. Již na konci křesťanského středověku se můžeme setkat s uctíváním Ježíšova srdce. Děti ovšem budeme vést primárně k pochopení symboliky Božího srdce.

12. Princip interpretace

- ✓ prožívání společných chvil při předávání biblického poselství
- ✓ komentování vlastní činnosti, zážitků
- ✓ vysvětlování svých názorů, námětů, nápadů
- ✓ vytváření obrazů
- ✓ ztvárňování hudební, dramatické, pohybové, atd.

Všechny rozměry Boží lásky je potřeba dětem přiblížit co nejnázorněji. Dát jim možnost prožít onu skrytost a ochranu v Boží náruči, na Božím srdci. Na velkém rudém plátěném srdci z katechetického balíčku, rozprostřeném na koberec se můžeme uvelebit a povídat si o tom, jaký je Bůh. Po tomto „zážitku“ ukládáme na toto srdce zástupné věci, kterými znázorníme samy sebe. Odcházíme na vycházku a chceme tu zanechat znamení, že jsme stále v Božím srdci. Vložíme na plátno „do srdce“ i zástupné věci, které znázorňují naše nejbližší. Na této koláži tak zůstanou všichni umístění v Božím srdci. Obdobně pracujeme s dalšími symboly na platformě dlouhodobých tematických projektů v souladu s prožíváním liturgického roku. Hledáme ty nejnázornější a nejsrozumitelnější způsoby pro pochopení hlubšího významu náboženských symbolů, jakými jsou např. strom, kříž, světlo, voda, chléb, olej, sůl, popel, atd. Náboženský život se uskutečňuje v symbolickém jednání skrze znamení. V mluvení o Bohu zůstává řeč nedokonalá. Každý člověk má jedinečné zážitky a jejich interpretace závisí na vzájemném působení mnoha faktorů. Nejde o to, hledat a předkládat nějakou konkrétní a ohraničenou interpretaci toho, co jsme v práci s pochopením biblického poselství prožili. Každý prožívá skutečnosti ve společenství subjektivně. Subjektivní interpretace jednoho zážitku nedosáhne prožitkové zkušenosti někoho jiného.

Jde o to, nabídnout interpretaci křesťanskou. Z každé interpretace pak má být čitelné universální poselství: **„Svoboda Božího dítěte je svoboda toho, kdo je milován a bezpodmínečně přijímán.“**

Program NÁBOŽENSTVÍ KMŠ sv. Klimenta 2018

ZÁŘÍ	„Já jsem tu a ty jsi tady, jsme tu spolu dohromady“	„Jak poznáme, že nás má někdo rád?“	„SVATÁ LUDMILA“	„Kdo chce být první?“	„Co znamená: dělat malé věci s velkou láskou?“
ŘÍJEN	„Už si někdy volal a nikdo Tě neslyšel?“	„Velbloud uchem jehly“	„Co je moc a co je pomoc?“	„Už Tě někdy něco bolelo a nikdo Ti nevěřil?“	
LISTOPAD	„Pravidla nejsou povídky“	„SVATÝ MARTIN“	„Pravda, lež, fantazie“	„SVATÝ KLIMENT“	„SLAVNOST JEŽÍŠE KRISTA KRÁLE“
PROSINEC	1. neděle adventní „Co můžeš udělat hned, neodkládej na potom!“	2. neděle adventní „JAN KŘTITEL“	3. neděle adventní „Co máme dělat my?“	4. neděle adventní „Maria, matka Boží“	„SVÁTEK SVATÉ RODINY“

AKCE, SETKÁVÁNÍ, WORKSHOPY:

- ♥ „Zažít město jinak“ – sobotní akce u kostela sv. Antonína – účelem je prezentace KMŠ sv. Klimenta ve stánku, poznat se s ostatními, se sousedy, nabídnou dětem a rodičům poučné a zábavné aktivity
- ♥ Schůzky rodičů dětí se zaměstnanci, společné slavení
- ♥ Setkání dětí a rodičů ve školce při tvořivých dílnách
- ♥ Projekt „Rybička Kliment“ – rybička putuje do rodin a potom vypráví prostřednictvím dětí „hostitelů“, co v rodině zažila
- ♥ Tradiční podzimní jarmark jako poděkování za úrodu
- ♥ Návštěva hřbitova, poutních míst
- ♥ Mikulášská nadílka
- ♥ Tříkrálová sbírka
- ♥ Bohoslužby slova s duchovními, modlitební setkání ve školce
- ♥ Přednášky s duchovním obsahem
- ♥ Setkávání u příležitostí svátků, dílen, besídek, výstav, návštěv kostela

Program NÁBOŽENSTVÍ KMŠ sv. Klimenta 2019

LEDEN	„SLAVNOST ZJEVENÍ PÁNĚ“	„KŘEST“	„Svatba v Káně Galilejské“	„Slova k životu“	
ÚNOR	„Pro pravdu se každý zlobí“	„Zázračný rybolov“	„Kdo chce moc, nemá nic“	„Je možné odpovídat na všechno láskou?“	
BŘEZEN	Úvod do postního projektu: „ZAŽÍT SPOLEČENSTVÍ LÁSKY“	„Pokušení a jak nad ním vyhrát?“	„Ježíšovo proměnění na hoře“	„Podobenství o fíkovníku“	„Příběh o marnotratném synovi“
DUBEN	„Ježíš neodsuzuje“	„Květná neděle: průvod“	„Ježíš se daruje jako chléb a víno“	„SLAVNOST ZMRTVÝCH-VSTÁNÍ PÁNĚ“	
KVĚTEN	Úvod do májového projektu: „Maria, nositelka Božího plánu“	„Maria ve světle Ducha svatého“	„Předobraz Panny Marie v Evě“	„Předobraz Panny Marie v Ester“	
ČERVEN	„Ať jsou všichni spojeni!“	„SLAVNOST SESLÁNÍ DUCHA SVATÉHO“	„Slavnost nejsvětější Trojice“	„Najedli se dosyta a ještě zbylo“	„Jít za Tebou znamená, dělat dobro!“

Vypracovala: Mgr. Marie Kováčová, ředitelka KMŠ sv. Klimenta v Praze, dne 21. 9.2018, č. j.: 269/2018